

КОМПОЗИЦІЙНА АНАЛІТИКА НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ НА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ

Ольга Іляш, д. е. н., професор,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Україна
ORCID ID: 0000-0002-7882-3942
e-mail: oliai@meta.ua

Загребіна Катерина, студентка 6 курсу,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Україна
ORCID ID: 0009-0005-3768-9782
e-mail: Kateryna.zagrebinaa@gmail.com

Економічна безпека характеризує здатність підприємства до розвитку за рахунок ефективного використання ресурсів, одночасно забезпечуючи подальше їх відтворення. Захист ресурсів від внутрішніх і зовнішніх загроз, наявність стабільного фінансового становища з одночасним довгостроковим безперервним зростанням визначає проактивну позицію управління ризиками, забезпечуючи безпеку стратегічних інтересів та досягнення поставлених цілей.

Економічна безпека підприємства фундаментально підтримується різними інструментами, які сприяють безпеці бізнесу, порівняльному аналізу конкурентних переваг і стійкості довгострокового підприємництва. Ці важливі компоненти охоплюють широкий спектр заходів, спрямованих на забезпечення комплексної оцінки безпеки та проактивне управління ризиками. Зосередившись на цих сферах, компанії можуть ефективно підвищити загальну безпеку та стійкість на ринку (Рис.1).

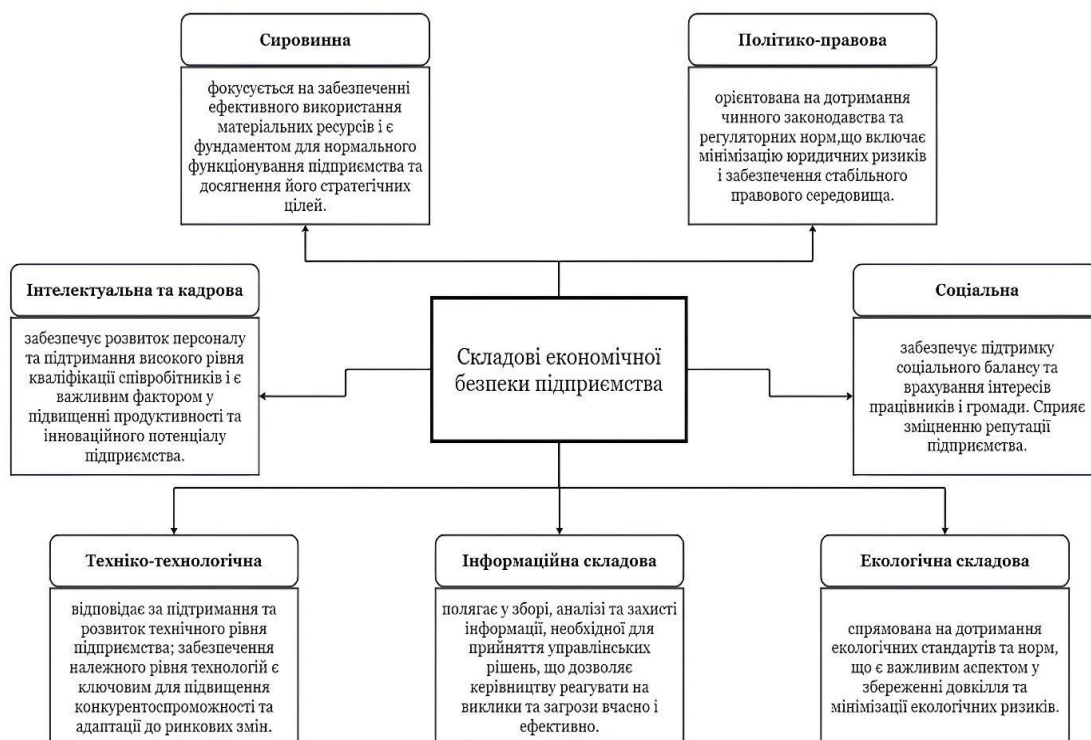

Рисунок 1 – Складові економічної безпеки підприємства

Джерело: складено автором на основі [7]

Огляд наявної літератури демонструє різні підходи до тлумачень терміну «Економічна безпека підприємства». З однієї сторони - це захист активів та здатність компанії адаптуватися до мінливих умов середовища. Найбільш всеосяжне трактування запропонував Т. Ва-

сильців, згідно якого економічна безпека підприємства визначається сильною конкурентною позицією підприємства на ринку та здатністю ефективно протидіяти негативним внутрішнім і зовнішнім факторам [6]. У таблиці 1 наведено композиційну аналітику наукових підходів до визначення поняття «фінансово-економічна безпека» і дозволяє не лише краще оцінити аспектний характер безпеки, але й побудувати довгострокові стратегії зниження ризиків.

Таблиця 1 – Аналіз і класифікація наукових поглядів щодо трактування поняття фінансово-економічна безпека»

Науковці	Узагальнене визначення поняття
В.Є. Калинюк Калинюк В.Є. [2, с.221-228].	Економічна безпека підприємства розглядається як здатність стабілізувати, а також покращити свою діяльність шляхом належного управління ресурсами разом із збереженням майбутнього розвитку.
О. Бондаренко, В. Сухецький Бондаренко О., Сухецький В. [3, с.5]	Фінансово-економічна безпека підприємства – це процес дій, що відповідають за стабільність платоспроможності, ліквідності, ефективності його діяльності та уникнення ризиків і загроз.
О.В. Іващенко Іващенко О.В. (2013). [4, с.143]	Економічна безпека підприємства – це захищеність ресурсів і потенціалу від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує стійкий фінансовий стан і перспективу довгострокового розвитку.
О.М. Бандурка та ін. Бандурка О.М., Духов В.Є., Петрова К.Я., Червяков І.М. [5]	Економічну безпеку підприємства можна визначити як перебування організації в такому стані, який забезпечує захист її стратегічних інтересів від несприятливого впливу ризиків, що забезпечує її стале функціонування, розвиток і досягнення поставлених цілей.

Джерело: узагальнено автором

Багатовимірна концепція фінансово-економічної безпеки підприємства, як було підкреслено раніше, складається з безлічі елементів, які разом гарантують безперервність і виживання бізнесу. Така вразливість викриває велику різноманітність ризиків, небезпек і загроз, які можуть призвести до краху фінансової основи організації. Визначаючи конструкцію ризику, виклику, загрози та небезпеки з точки зору таких її суттєвих частин, як категорії, можна зазначити, що вони пов'язані з економічною безпекою підприємства [8, 9, 10]. Ризикологія фокусується на впливі дестабілізуючих факторів на стабільність економічної системи, що дозволяє вивести аналітичні інструменти для кластерного аналізу загроз і формування механізмів управління ризиками. Френк Найт запропонував розрізняти вимірну та невимірну невизначеність, де перша відповідає ідеї «ризик», а друга дійсно є «невизначеністю».[11]

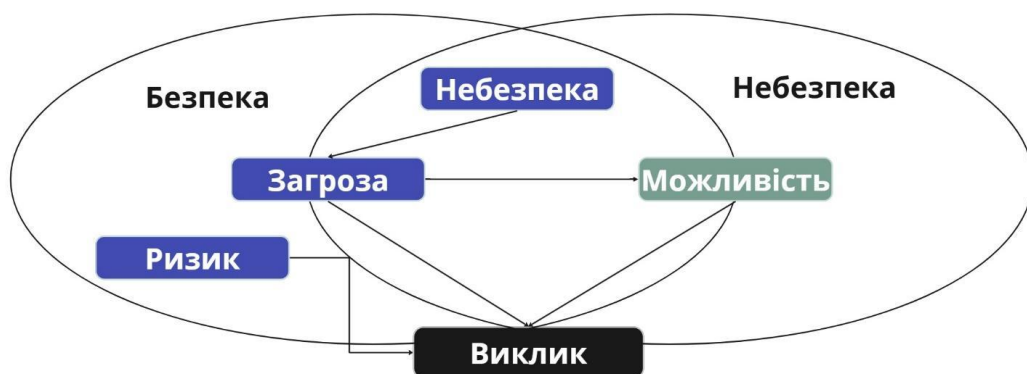

Рисунок 2 – Складові економічної безпеки

Джерело: складено автором на основі[1]

На Рис. 2 продемонстровано взаємопов'язані фактори ризику та небезпек, які часом створюють не загрози, а можливості для розвитку. Це ідея «виклику» або того, яка мета вирішення проблеми об'єднує усі елементи.

І, наостанок, додамо, що саме фінансовий ризик заслуговує на особливу увагу, оскільки він є важливою частиною всієї системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Фінансові ризики спричиняють можливу втрату грошових ресурсів через наслідки макроекономічного впливу, як-от колапс ринку, коливання обмінного курсу або регуляторні зміни. Моніторинг викликів та загроз, у поєднанні з системою управління ризиками, дозволить компанії забезпечити максимальну ефективність діяльності та постійну стійкість у все більш динамічному економічному середовищі.

Література:

1. Останкова Л. А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 256 с.
2. "Сучасні наукові підходи до визначення сутності поняття «економічна безпека підприємства». *Бізнес Інформ*. 2022. № 12. С. 221-228.
3. Фінансово-економічна безпека підприємства: теоретичний та практичний аспекти. *Ефективна економіка*. 2014. № 10.
4. Фінансово-економічна безпека підприємства. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2013. Т. 18, Вип. 1. С. 142-145.
5. Основи економічної безпеки. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2003. 236 с.
6. Васильців Т.Г. "Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення. Львів: Арал, 2008. 386 с.
7. Хринюк О.С. Система забезпечення економічної безпеки підприємства: основні елементи *Ефективна економіка*. 2013. №12. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3927>
8. Рудниченко Є.М., Гавловська Н.І., Гавловська В.І. Стійкий економічний розвиток вітчизняних підприємств: стан та загрози. *Соціально-економічний розвиток регіону в контексті міжнародної інтеграції*. 2017. № 25 (14). С. 144–147.
9. Рудниченко Є.М. Загроза, ризик, небезпека: сутність та взаємозв'язок із системою економічної безпеки підприємства. *Економіка, менеджмент, підприємництво*. 2013. № 25. С. 188–195.
10. Рудниченко Є., Джерелюк І., Михальчишина Л., Савіна С., Покотилова В., Гавловська Н. Безпечне управління взаємодією державних інституцій та суб'єктів господарювання на основі концепцій еволюційної економіки: моделювання та сценарне прогнозування процесів. *Тем Journal*. 2020. Т. 9 (1). С. 233–241.
11. Останкова Л.А., Шевченко Н.Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.

ВДОСКОНАЛЕННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Калініченко Зоя, кандидат економічних наук, доцент
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна
ORCID ID 0000-0003-4790-7745
kalina.donntu@gmail.com

Моделювання економічних процесів необхідне для однозначного формулювання та вирішення складних проблем.